

Najčastejšie chyby sú uvedené červenou farbou, zatiaľ iba pre otázky 2, 5, 6, 8, 9.

Zadanie ku skúške z predmetu Vyhľadávanie informácií, 17.1.2011

Dokumenty

Číslo	Text Dokumentu (linky sú podčiarknuté, na konci je číslo dokumentu, kde ukazujú)	Číslo	Text Dokumentu (linky sú podčiarknuté, na konci je číslo dokumentu, kde ukazujú)
1	Hedviga Malinová má knihu <u>Kniha s názvom Hedviga(4)</u> od Márie Vrabcovej vyšla v slovenskom aj maďarskom jazyku po tritisíc kusov. štvrtok 9. 12. 2010, SME © Petit Press, a.s.	2	Hedviga Malinová <ul style="list-style-type: none"> • 29.5. 2009 - 5.11. 2010, Kauza Hedviga Malinová v časopise <u>.týždeň(3)</u> • 9. 12. 2010, <u>Hedviga Malinová má knihu(1)</u> (zdroj: SME)
3	.týždeň .kauza: Hedviga Malinová Napadnutie študentky, ktorej sa vlastný štát nezastal, je príbehom o našich právach ... 29. máj 2009 Copyright © 2009 - 2011 Vydavateľstvo W Press a.s., Partizánska 2, 811 03 Bratislava, Slovensko / ISSN: 1336-653X	4	Hedviga Marie Vrabcová · LOAR (2010) NA SKLADE Kniha sa usiluje zhrnúť okolnosti útoku na Hedvigu Malinovú a udalosti štyroch rokov, ktoré odvtedy uplynuli, s osobitým dôrazom na spoločenské a politické súvislosti prípadu... Naša cena: 7,12 € (teda ušetríte 11%) © 2000-2010 Martinus.sk

1. Sťahovače (3b)

- a) Aká je najlepšia stratégia sťahovania? (0,5b)
- b) Ako sa definujú obmedzenia pre sťahovače a aké poznáme obmedzenia? (0,5b)
- c) Čo je FocusedCrawler a ako funguje? (1b)
- d) Nakreslite orientovaný graf liniek medzi dokumenatmi a definujte v akom poradí sa stiahnu dokumenty pri vyhľadávaní do šírky a v akom poradí do hĺbky, keď začneme od dokumentu 2 a v rámci stránky sú linky objavené v poradí, akom sa nachádzajú v texte dokumentu. (1b)

2. Textové operácie (5b)

- a) Čo je tokenizácia? (0,5b)
- b) Čo je lematizácia a stemovanie? (0,5b)
- c) Tokenizujte všetky čísla v dokumentoch 1 a 4 pomocou inteligentného tokenizátora. (1b)
Chýbajúce textové čísla tritisíc a štyroch
Kuriózna chyba: všetky čísla slovne prečo? Načo je to dobré?
- d) Lematizujte 2. odstavce dokumentu 3 (*Napadnutie ...*). (1b)
je = byť, napadnutie = podstatné meno je to základný tvar nie sloveso napadnúť.
Kuriózne chyby:
  - utriedenie lematizovaných slov podľa abecedy. Prečo?
  - Zrušenie diakritiky. Prečo?
- e) Tokenizujte dokument 1, tak ako by ste mali inteligentný tokenizátor. Vezmite do úvahy rozdiel medzi tokenmi a termami. (2b)
Chýbali tokeny ako čiarka bodka.

3. Indexovanie, váhovanie a podobnosť (8b)

- a) Vytvorte jednoduchý invertovaný index vyššie uvedených dokumentov. Berte do úvahy iba podčiarknuté slová (slová v linkách) a slová v prvých riadkoch dokumentov, ostatné vynechajte. Slová v rôznych tvaroch berte, akoby boli rovnaké. Indexujte tieto slová aj na miestach, kde nie sú podčiarknuté (napr. *Kniha* v dokumente 4) (1b)

Neutriedený index podľa abecedy

.týždeň, .kauza je lepšie upraviť na týždeň a kauza: oboje sa bralo správne.

- b) Vytvorte invertovaný index, kde vezmete do úvahy aj počet výskytu (frekvenciu) termov v dokumente, za rovnakých podmienok ako v úlohe a). Anchor text (text liniek) priradiť aj tým dokumentom, na ktoré ukazuje, pričom termom z anchor textu dajte pre odkazované dokumenty dvojnásobnú váhu. Váhy nemusíte normalizovať. (3b)
- c) Vypočítajte váhu termu *Kniha* pomocou miery tf-idf (term frequency–inverse document frequency) v dokumentoch 1 a 2. Do úvahy berte celú kolekciu dokumentov (dokumenty 1 až 4) a lematizáciu. (2b)
- d) Vypočítajte kosínusovú mieru medzi dopytom *kauza Malinová* a dokumentmi 2, 3. Použite euklidovskú normalizáciu. Ignorujte číselné termy v dokumentoch 2 a 3. Kolekciu tvoria iba dokumenty 2 a 3. (2b)

4. Usporiadanie (5b)

- a) Akým spôsobom je možné kombinovať usporiadania, napr. kosínusovú mieru a PageRank? (1b)
- b) Opíšte vlastnými slovami princíp PageRank (1b)
- c) Napíšte vzťah pre výpočet PageRank pomocou Google Matice. (1b)
- d) Určte Google Maticu a spravte prvú iteráciu. Damping factor je 0,6. Pravdepodobnosť že používateľ odskočí na ľubovoľnú stránku z dangling nódu a personalizačný vektor je (1/4, 1/4, 1/4, 1/4). (2b)

5. Extrakcia informácií (6b)

- a) Akých je 5 základných úloh extrakcie informácií? (Definované konferenciami MUC) (1b)
- b) Identifikujte názvoslovné entity v dokumente 1 a 3 a definujte ich typ. (1b)
- c) Opíšte, akým spôsobom sa dajú extrahovať mená osôb z textu a extrahujte ich zo všetkých dokumentov. (1b)
- d) Preveďte všetky úlohy extrakcie informácií na dokumente 1. (3b)

Udalosť: vyšla kniha, štvrtok 9. 12. 2010 je tiež udalosť ale vzťahujúca sa k dokumentu, má knihu nie je udalosť ale vzťah

Chýbali tieto vlastnosti/vzťahy: *Kniha*=slovenskom jazyku, maďarskom jazyku, tisíc kusov, názov Hedviga

6. Regulárne výrazy (5b)

- a) Na aké úlohy sa dajú v oblasti vyhľadávania informácií (information retrieval) použiť regulárne výrazy (regex)? (1b)
- b) Napíšte regexy na vyhľadanie sídel (miest a dedín), firiem, PSČ, dátumov, rokov, ľudí a cien v uvedených dokumentoch tak, aby boli aj všeobecnejšie použiteľné. Stačí definovať 3 regexy, musia správne fungovať minimálne na uvedených textoch. Je potrebné napísať regex na dátumy. (4b)

Firmy: extrakcia iba jedno-slovných firemných mien

Znovu extrakcia iba s.r.o. bez uvedenia a.s. !!!! žiadne s.r.o. v texte nie je

Dátum: neextrahuje dátum: 29. máj 2009, chýbajúce spracovanie textových mesiacov

7. Hodnotenie (5b)

- a) Aké sú základné miery hodnotenia systémov pre vyhľadávanie informácií (IR - Information Retrieval)? (1b)
- b) Napíšte ich vzorce. (1b)
- c) Definujte, aké dokumenty vráti dopyt *Vrabcová* bez a s použitím lematizácie. Vypočítajte základné miery hodnotenia pre IR systém, ktorý pre dopyt *Vrabcová* (s a bez lematizácie) vráti dokumenty 1, 2. (3b)

8. Sémantický web (5b)

- a) Opíšte vlastnými slovami, čo je sémantický web a aké sú jeho ciele. Uveďte základné štandardy pre sémantický web a jeden zo štandardov opíšte. (1b)

Neopísaný jeden zo štandardov

- b) Z extrakcie informácií dostaneme jednoduché objekty typov ako People (ľudia), Organization (organizácie, médiá, ...) a Book (knihy). Vytvorte graf inštancií týchto objektov získaných v úlohe 5b). Tieto inštalácie zároveň majú vlastnosť *title*, kde je uvedený textový reťazec získaný z dokumentu po lematizácii. Inštalácie typu People obsahujú vlastnosti *firstname*, *lastname*. (2b)

Grafy kreslené úplne divne a nie tak ako v RDF: krabíčky z vlastnosťami, predikáty písané ako uzly grafu, pritom sú to hrany

- c) Napíšte SPARQL dopyt na získanie všetkých inštancií typu People. Výstupom je vlastnosť *firstname* týchto inštancií. Napíšte aj výsledok, ktorý vráti. (2b)

Nevypísanie výsledku query

Kuriozita: geo prefix

9. Softvérové knižnice a systémy (3b)

Veľa ľudí nemalo k tejto otázke nič, ako je to možné keď ste riešili projekty?

- a) Uveďte aspoň 3 softvérové knižnice alebo systémy, ktoré je možné použiť pri vytváraní systémov pre vyhľadávanie informácií. Opíšte ich základné vlastnosti. (1b)

Neopísané vlastnosti

- b) Opíšte, aké vlastnosti a časti musí obsahovať systém na vyhľadávanie informácií o ľuďoch v slovenskom webe. Opíšte, pomocou akých softvérových knižníc je možné takýto systém vytvoriť a čo je nutné doprogramovať. (2b)

Nespomenutie extrakcie mien: GATE, regex, Gazetteers (slovníky)

Pochvala: spomenutie sociálnych sietí a dát z nich

Nikto nespomenul Name disambiguity – to isté meno pre rôznych ľudí

10. Vyhľadávanie informácií na internete a MapReduce (5b)

- a) Uveďte vlastnosti vyhľadávača Google, ktorými sa už v roku 1998 odlišil od dovtedy známych systémov pre vyhľadávanie na internete. (1b)

- b) Napíšte aspoň dva systémy postavené nad MapReduce a opíšte na čo slúžia. (1b)

- c) Opíšte princíp MapReduce a uveďte, aké sú jeho výhody. (1b)

- d) Opíšte algoritmus MapReduce pre nejaký konkrétny príklad – word count alebo iné. (2b)